

MESIRAS DA CORONA

Allianza da patrons, branschas e politica pretenda fin da mesiras

Las mesiras da corona sajan d'abolir immediatamain. Da quest avis è in'allianza da federaziuns interprofessionalas e da represchentants e represchentants da partidas burgaisas. Ulterius mesiras n'èn a lur avis ni commensuradas ni adattadas per influenzer la situaziun en ils ospitals u il svilup epidemiologic positiv. Uschia na possian ins betg pli responsar las mesiras actualas vers la societad e l'economia. Ussa saja da turnar tar la normalità, hai gi num da vart da las organisaziuns da bransch e las partidas burgaisas: «Igl è bain da proteger las persunas vulnerablas – per il rest da la societad duai però valair la libertad.»

Schliar la «Task Force» e stritgar il certificat

Ad ina conferenza da medias a Berna èn stads preschents l'Uniu d'artisanadi e mastergn, sco era represchentants e represchentants da la PLD, PPS, Allianza dal Center, da l'Uniu da centers da fitness e da sanadad, da Gastrosuisse e d'exposiziuns ed events. Pretendi hani era da schliar la «Task Force» federala, perquai che lezza derasia plitost temas.

Era il certificat è sin la glista naira da las federaziuns e partidas. Quel na gidia nagut cunter novas infecziuns. Anzi, ins s'infecschia cun u senza certificat. Perquai pretenda Gastrosuisse dad abolir l'obligatori da certificat en la bransch da gastronomia, cultura, temp liber, sport e da divertiment. Il certificat duai valair mo anc per viadis internaziunals e per tscherts eveniments gronds.

Il Cussegl federal vul decider ils 2 da favrer

Ils 2 da favrer vul il Cussegl federal discutir davart eventualas schlucadas. Anc ils 19 da schaner aveva il Cussegl federal prolungà las reglas da quarantina e homeoffice fin la fin da favrer e las ulterius mesiras fin la fin da mars. (sda/rtr/fmr)

SVIZRA

Derasaziun da hepatitis E en Svizra

En Svizra è vegnida constatada ina accumulaziun extraordinaria da cas da hepatitis E. Tranter il schaner ed il matg dal 2021 hai dà 105 cas, trais giadas uschè blers sco il medem temp da l'onn avant.

Daco ch'il dumber da cas è creschì n'è betg enconuschent. Sco che l'Uffizi federal da sanadad scriva, n'han ins betg pudì identifitgar ina mangiativa specifica en quella ch'è responsabla per l'erupziun.

60% umens

Ils cas sa repartian en l'entira Svizra, en regiuns betg urbanas è la concentrasiun da cas stada pli gronda. Las persunas pertutgadas hjan tranter 18 e 87 onns. Umens èn stads cun ina maioritad da 60% pli pertutgads che dunnas. Da tut ils cas n'han 90% musà nagins sintoms. 29 persunas han stuì vegnir ospitalisadas e duas èn mortas per consequenza da hepatitis E.

L'infecziun cun il virus da hepatitis E è la raschun la pli frequent per hepatitis (inflammaziun dal dir) e mellania sin l'entir mund. En pajais industrials s'infeceschan persunas il pli savens cul virus entras mangiar charn che n'è betg cotga endretg u er tar la chatscha. Ils sintoms èn fevra, mal ils muscls ed il venter sco er nagin appetit e star mal. (sda/rtr/fmr)

LA CIFRA DAL DI

75

% da las spezias da reptils en Svizra èn sin la glista cotschna dad «artenschutz.ch» e cunquai fermamain periclitads da murir ora. (fmr/sb)

Il comité grischun per in GEA a la lescha da medias durant la conferenza da pressa.

FOTO LIVIA MAUERHOFER

«Il Grischun profita il pli fitg da la lescha da medias»

Mardi ha il comité grischun per in GEA a la lescha da medias infurmà a Cuir. Sper ils arguments positivs per l'entira Svizra è er vegnida accentuada l'impurtanza d'in GEA per il Grischun.

MARTIN GABRIEL/FMR

Ils trais politichers federals Stefan Engler, Jon Pult e Martin Candinas, l'editura da la Posta Ladina, Martina Gammeter, il president dils hoteliers grischuns, Ernst Aschi Wyrsch, ed il president da l'Uniu grischuna d'artisanadi e mastergn, Viktor Scharegg, han preschentà ils arguments dal comité Grischun per in GEA al pachet da medias ils 13 da favrer. Ils referents han suttastritgà l'impurtanza d'in GEA dal suveran dal Grischun. En il Grischun rumantsch, talian e tudestg possian 13 gasettas profitar fitg dal sustegn finanziel da vart da la Confederaziun.

FMR: Martin Candinas, daco duain Grischunas e Grischuns dir GEA a la lescha da medias ils 13 da favrer?

Martin Candinas: Perquai ch'il Grischun sco chantun triling vegn a profitar il pli fitg dal pachet da medias. Quai ha da far cun nossas trais linguas e cun nossa diversità sco chantun cun bleras gasettas localas. Ei dat nagina interpresa da medias en noss chantun che na profitescha betg en ina moda u l'autra da daners publics. Damai: Senza daners publics fiss il Grischun in desert medial.

Abstrahà dal dumber d'abuments – tge è auter tar las medias dal Grischun che tar las medias en l'ulteriura Svizra?

La grondezza da l'ediziun è in argument central. En noss chantun n'èsi betg pussaivel da gudagnar dapli abuments per ina gasetta perquai ch'i na dat betg avunda abitants ed abitants. Perquai èsi existenzial d'avair il sustegn dal maun public surtut per la distribuziun da las gasettas en las chasadas, radio e televisiun da la Suedostschweiz, e medias online pon ultra da quai er profitar.

San ins tgi che retschaiva quants daners?

La clera veglia dal parlament è che la gronda part dals maximalmain 150 milliuns francs dapli giayan a las medias pitschnas e mesauanas. En relaziun retschaiva ina ediziun da noss chantun dapli ch'in dals enconuschents gronds concerns da medias da la Svizra.

Damai: Grischunas e Grischuns che din NA a la lescha da medias n'han betg chapì da tge ch'i sa tracta?

Grischunas e Grischuns che refusan la lescha da medias mettan en privel la diversità da

medias che nus avain anc en noss chantun. Quella diversità è tar nus anc pli impurtanta che en auters chantuns perquai che nus avain trais differentas culturas e trais differentas linguas. La consequenza d'ina NA fiss lura che las chasas edituras dumondan chantun e vischnancas per sustegn finanziel e quai stuain nus evitar en quest mument che la Confederaziun fiss pronta da sustegnair.

Mesiras fixadas per set onns – e lura?

A chaschun da l'infurmaziun da medias dal comité grischun per in GEA a la lescha da medias èsi vegni ditg da vart da trais parlamentaris federals che las mesiras da promozion en il pachet da medias sajan intenziunadamain vegnidas fixadas dal parlament per ils proxims set onns. Il svilup da medias saja grond e nagin na possia prevesair co che la situaziun sa preschientia en insaquantas onns. Il Parlament federal ha stipulà ils set onns per lura pudair far ina bilantscha da la situaziun e tut tenor er adattar las mesiras.

SVIZRA

Code da QR fa problems a senioras e seniors

Il code da QR remplaza ils vegls cedels da pajament oranschs e cotschens. Per glieud che n'è betg usitada da duvrar tecnicis novas savess quai esser ina sfida.

Ils cedels da pajament vegls valan anc en fin la fin da settember 2022. A partir d'october datti be anc ils codes da QR – pia mo il code quadratic, che cuntegna tut las datas dal quint.

Per persunas che na dovran betg savens tecnicis novas pudess quai esser ina sfida. Alain Huber, il directur da la Pro Senectute Svizra di, «nus udin dad intginas senioras e seniors ch'ellas e ch'els èn malsegirs pervia da questa nova introducziun».

Malgrà il midament restan trais opziuns per pajar ils quints:

- Scannar il code da QR
- Endatar las datas manualmain
- Pajar ils quints al fanestrigl

Per la Pro Senectute èn las differentas opziuns fitg impurtantas, cun quai che circa 200 000 persunas da passa 80 onns na sappian betg co duvrar l'internet.

Uschia vesan ils novs cedels da pajament ora.

FOTO PHILIPP BAER

Taxa supplementara

Tgi che preferescha la metoda fisica dad ir a pajar il quint al fanestrigl sto far quint cun taxas da pajament al fanestrigl. Quellas paja normalmain la persuna u l'affar che survegn

ils daners. Insaquantas firmas mettan però a quint las taxas a la persuna che paja. In quest cas è quai impurtant per la Pro Senectute da promover, dentant betg sfurzar il code da QR. (rtr/fmr)